

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Bakalářská práce

2022

Michaela Šedinová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Podcast Národního divadla

Bakalářská práce

Autor práce: Michaela Šedinová

Studijní program: Komunikační studia

Vedoucí práce: PhDr. ThMgr. Mgr. Karol Lovaš, Ph.D.

Rok obhajoby: 2022

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 2. 5. 2022

Michaela Šedinová

Bibliografický záznam

ŠEDINOVÁ, Michaela. *Podcast Národního divadla*. Praha, 2022. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce PhDr. ThMgr. Mgr. Karol Lovaš, Ph.D.

Rozsah práce: 36 609 znaků (včetně mezer)

Abstrakt

Tato bakalářská práce se věnuje podcastu Národního divadla, který začal vycházet v lednu 2020. Je jedním z podcastů, které vznikly v reakci na opatření proti šíření pandemie covidu-19. Národní divadlo v době uzavření divadel hledalo nové cesty ke svým divákům – a ve spolupráci se STORYLAB AUDIO spustilo podcast, ve kterém se divákům představuje v nové perspektivě. Vznikl tak formát, který – do velké míry vizuální – divadelní umění převádí do média, které má k dispozici pouze zvuk. Výsledný kvalitní narativní podcast je příkladem počínající profesionalizace podcastingu v českém prostředí. Praktická část práce je zpracována formou „podcastu o podcastu“ – v rozhovorech hovoří tvůrci podcastu Národního divadla o jeho vzniku, vysvětlují jeho cíle, výzvy, přínosy. V anketě odpovídají diváci Národního divadla na otázku, zda znají a poslouchají podcast Národního divadla. Jedním z cílů této práce je zařadit podcast Národního divadla do širšího kontextu – k tomu v praktické části slouží rozhovor s mediálním expertem. V teoretické části je to definování podcastingu z různých pohledů, shrnutí jeho historie a vývoje. Teoretická část také nabízí možná rozdělení typů podcastů, věnuje se vlivu pandemie covidu-19 na podcasting a možným scénářům budoucnosti tohoto média.

Abstract

This bachelor's thesis deals with the podcast of the Czech National Theater, which was launched in January 2020. It is one of the podcasts created in response to COVID-19 restrictions. When theatres had to be closed, the National Theater was searching for new ways to reach its audience – and in cooperation with STORYLAB AUDIO, they launched a podcast in which the theatre was presented in a new perspective. They created a format that translates – largely visual – theatrical art into a sound medium. The result is a quality narrative podcast which can be an example of the beginning professionalization of podcasting in the Czech Republic. The practical part of this thesis is in the form of a "podcast about a podcast". It contains interviews in which the creators of the podcast of the National Theater talk about its making, they explain its goals, challenges, benefits. Also, it contains a survey in which people from the audience of the National Theater answer the question of whether they know and listen to the podcast of the National Theater. One of the aims of this work is to place the podcast of the National Theater in a broader context – in the practical part, this is done within an interview with a media expert. In the theoretical part, it is done by defining podcasting from different perspectives and a summary of the

development and history of podcasting. The theoretical part also offers possible classifications of podcasts, it deals with the impact of the covid-19 pandemic on podcasting and discusses possible scenarios for the future of this medium.

Klíčová slova

Podcast, Národní divadlo, Podcast Národního divadla, covid-19, kulturní podcast

Keywords

Podcast, National Theatre, The National Theatre Podcast, COVID-19, culture podcast

Title

The National Theatre Podcast

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala svým respondentům – producentovi Damianu Machajovi, PR Baletu Národního divadla Kateřině Hanáčkové a podcastovému expertovi Danu Tržilovi – za jejich vstřícný a laskavý přístup. Mé poděkování také patří PhDr. ThMgr. Mgr. Karolu Lovašovi, Ph.D. za pomoc a vedení jak při vzniku této práce, tak během studia.

Obsah

Úvod	2
1. Podcast	4
1.1. Pojem, historie, vývoj	4
1.1.1. Pojem	4
1.1.2. Podcast a rozhlas	4
1.1.3. Historie a vývoj podcastu	6
1.1.3.1. Předchůdci podcastu – proto-podcasts	6
1.1.3.2. Technologický vývoj – RSS, platformizace	6
1.1.3.3. Nový storytelling	8
1.1.3.4. Druhá vlna podcastingu (podle Boniniho)	8
1.1.4. Podcast v českém prostředí	9
1.2. Typy podcastů	11
1.2.1. Rozdělení podle produkce	11
1.2.2. Fikce, nebo skutečnost	11
1.3. Postavení podcastů v době pandemie covidu-19	12
1.4. Budoucnost podcastů	13
2. Podcast Národního divadla	14
2.1. Představení podcastu Národního divadla	14
2.2. Okolnosti vzniku	15
3. Popis přípravy praktické části	16
Závěr	18
Summary	19
Zdroje a použitá literatura	21
Teze bakalářské práce	25

Úvod

Tématem této bakalářské práce je podcast Národního divadla, který vznikl v reakci na uzavření divadel kvůli opatřením proti šíření pandemie covidu-19. Ze stejného důvodu se do podcastingu pustilo množství divadel, výjimečná situace je přiměla zkusit pracovat s tímto novým médiem. Národní divadlo tak zahájilo spolupráci se společností STORYLAB AUDIO, se kterou vytvořilo podcast s promyšlenou dramaturgií a s kvalitním sound designem.

Podcastu Národního divadla se tato práce věnuje zejména ve své praktické části, která je zpracována formou podcastu. Obsahuje rozhovory s tvůrci podcastu Národního divadla, s podcastovým expertem a anketu s diváky Národního divadla.

První část teoretické práce je věnována širšímu kontextu podcastingu. V první kapitole definuje podcasting a vysvětluje vznik termínu. Vymezuje podcast ve vztahu ke svému předchůdci – k rozhlasu. Shrnuje historii podcastů počínaje audioblogy, zdůrazňuje důležitost technologického vývoje pro podobu podcastů, první s možností sdílet RSS soubory, později se vznikem uživatelsky přívětivých platform. Kromě technologické stránky se věnuje specifikům vyprávění, které nový formát umožňuje. Popisuje tzv. druhou vlnu podcastingu a její symbol – true crime podcast Serial, který vznikl v roce 2014. Poslední podkapitola zaznamenává vývoj podcastingu v českém prostředí.

Druhá kapitola nabízí možná rozdělení podcastů. Podle typu produkce je dělí na amatérské a profesionální, podle zpracovávané látky na fiction a non-fiction. Od těchto skupin se odvíjejí další možné členění tak pestrého odvětví, jako je podcasting.

Třetí kapitola se zabývá vlivem příchodu pandemie covidu-19, přísných opatření a zejména lockdownů. Hledá možný vliv těchto okolností na posluchačské návyky nebo jejich motivace k poslechu podcastů. Pandemie ovlivnila recipienty, ale také producenty podcastů – motivovala vznik nových podcastů, mezi nimi třeba i těch divadelních.

Čtvrtá kapitola představuje hypotetické scénáře možné budoucnosti podcastingu, zabývá se možným dalším rozvojem platformizace – či naopak vznikem nového komunitního prostředí spravovaného tvůrci.

Druhá část teoretické práce se věnuje podcastu Národního divadla. Nastihuje jeho koncept

a cíle, představuje jeho tvůrce. Stručně popisuje základní formáty pořadu – *K jádru věci*, *V hlavní roli*, *Speciál* a *Magazín*. Zaznamenává výjimečné podmínky vzniku podcastu, které výrazně ovlivnila pandemická situace. Těmto tématům se ovšem podrobněji věnuje praktická část práce. Proto se zde také práce odchyluje od tezí vynecháním podkapitol *Role pro Národní divadlo – dosah, marketing, monetizace* a *Budoucnost podcastu Národního divadla*, tato témata jsou diskutována s respondenty v praktické části. V souvislosti s touto úpravou také není použitý zdroj uvedený v tezích, a to *Divadelní systémy a kulturní politika*. Dalším odchýlením od tezí je vynechání publikace *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*, který je nahrazený specifitějšími a aktuálnějšími zdroji k tématu audio tvorby.

Třetí část této práce popisuje přípravu bakalářské práce – výběr respondentů (tvůrců podcastu a mediálního experta), nahrávání a post-produkci. Na radu vedoucího jsem do podcastu zahrnula anketu s diváky Národního divadlo. V návaznosti na toto rozhodnutí došlo k odchýlení od tezí – k vynechání online dotazníku.

1. Podcast

V českém prostředí slovo podcast zaznívá v posledních letech ze všech možných stran. Přicházejí s nimi známé osobnosti – pro příklad Josef Klíma v *Českém podsvětí*. Ty, které vlastní podcast nemají, se objevují aspoň jako hosté – třeba *U kulatého stolu*. Do podcastového světa vstupují i instituce a značky, ať už je to Lidl se seriálem *Lidé tvoří Lidl*, tak Národní divadlo, kterému se tato práce bude věnovat podrobně. (Jetmar, 2021) Tato kapitola se věnuje výkladu pojmu podcast a snaží se zachytit vývoj tohoto média.

1.1. Pojem, historie, vývoj

1.1.1. Pojem

Podcast je potřeba vymezit po straně technologické i obsahové. Samotný termín vznikl spojením slov iPod (hudební přehrávač firmy Apple) a broadcasting (vysílání). Z technologického hlediska se jedná o „způsob šíření zvukových souborů z internetu do mobilních hudebních přehrávačů.“ (Halada, Osvaldová, 2017, str. 177) Umožňuje tak poslech pořadů v audio formátu na vyžádání – kdykoliv a kdekoliv – na rozdíl od pořadů v rozhlasu. Další odlišností od rozhlasu je snadné vytvoření podcastu, které umožňuje amatérům sdílet touto cestou svou tvorbu. (Halada, Osvaldová, 2017)

Podcastová scéna je vstřícná k tvůrcům, ale i k posluchačům. Podcasty bývají přístupné zdarma, je možné nezávazně se zaposlouchat, a pak až se rozhodnout, jestli odebírat tvůrce, nebo se k němu už nevrátit. „V kombinaci s jejich často globálním oběhem to z nich dělá jednu z nejdostupnějších forem moderního umění“, uvádějí Fiona Macintosh a Justine McConnell (2020, str. 8, 9)

1.1.2. Podcast a rozhlas

Dario Llinares, Neil Fox a Richard Berry hledají definici podcastu ve vztahu k jeho předchůdci – rozhlasu. Tím, co mají společného – sdílí auditivní principy nebo výrobní postupy s rádiem, ze kterého do velké míry vychází. Zdůrazňují ale, že podcast není jen další iterací rozhlasu. „Spíše je to soubor kulturní práce a praxe, která zahrnuje žurnalistiku, performance, komedii, drama, dokument, kritiku a vzdělávání.“ (Llinares, Fox, Berry, 2018, str. 5)

Tři zásadní rozdíly mezi těmito médii formuloval Adam Ragusea:

Zaprvé, podcasty nemají časové omezení a lidé si je mohou pustit kdykoliv od začátku. To má vliv i na výslednou podobu. Moderátor rozhovoru v rozhlasu je zpravidla omezený danými časovými úseky, musí připomínat, s kým a o čem je řeč, aby se mohli zorientovat i posluchači, kteří pořad zapnuli v jeho průběhu. Tyto okolnosti mají vliv na celkové vyznění pořadu, omezují dojem přirozeného projevu.

Zadruhé, většina rozhlasových pořadů se musí snažit vyhovět velkému množství posluchačů naráz. Podcast může cílit i na velice specializované publikum, které se ale vzhledem k množství lidí připojených na internet, spíše najde. (Ragusea, 2015) „Nehledě na to, jak obskurní jsou vaše zájmy, existuje pro vás podcast,“ míní autoři publikace *Podcasting: new aural cultures and digital media*. (Llinares, Fox, Berry, 2018, str. 2)

Třetí rozdíl, který Ragusea uvádí, je ve vztahu posluchače k pořadu. U podcastu si posluchači obvykle sami najdou to, co se jim líbí, následně se mohou zavázat odběrem. To má za následek odlišný vztah mezi tvůrcem obsahu a publikem než u rozhlasu. (Ragusea, 2015)

Specifický vztah s posluchačem u podcastu ale formuje více faktorů. Technologická specifika podcastu umožňují vytvořit konverzační, neformální, osobní, a dokonce podporující atmosféru. I způsob konzumace podcastů ovlivňuje pocit z pořadu – poslech do sluchátek, v autě, z domácích počítačů nebo z mobilních telefonů vytváří pocit intimity. Podcast se stává „účastníkem zájmů, konverzací, životů a zážitků lidí v souvislosti s tématem, které je zajímavé, a tak vzniká hluboký pocit propojení.“ (Llinares, Fox, Berry, 2018, str. 2)

Z těchto důvodů – díky aktivnímu rozhodnutí posluchače pro daný podcast a díky této intimitě – dokáže být kultura podcastingu osobní i komunitní zároveň. (Llinares, Fox, Berry, 2018) Podle Fiony Macintosh a Justine McConnell (2020) vzniká dojem intimity a pouta mezi posluchačem a tvůrcem jako při živém představení.

Využívání působivosti lidského hlasu není novinkou, se kterou přišli tvůrci podcastů. Pracuje s ní i rozhlas. *Výběrový slovníček termínů slovesné rozhlasové tvorby* (Maršík, 1999) na ni klade důraz při definování rozhovoru: „svébytný rozhlasový žánr, který má

předpoklady k optimálnímu využití všech předností rozhlasové komunikace, zejména působivosti mluveného projevu – emocionality osobitého hlasového výrazu, kontaktnosti, dynamičnosti, vysoké míry autentičnosti sdělení ad. Pomáhá překonávat jednosměrnost rozhlasového sdělení, navodit besední atmosféru pořadu nebo polemické napětí a aktivizovat pozornost posluchače.“ (Maršík, 1999, str. 26)

1.1.3. Historie a vývoj podcastu

Podcast začal vznikat kolem roku 2000, pojmenování pro něj se objevilo v roce 2004, když ho Ben Hammersley použil v deníku The Guardian. (Halada, Osvaldová, 2017) Uchytilo se pojmenování vzniklé spojením iPod a broadcasting, viz výše. V článku *Audible Revolution* ale Hammersley navrhoval i další možná pojmenování pro vznikající médium – kromě „Podcasting“ přišel ještě s pojmy „Audioblogging“ a „GuerillaMedia“. (Hammersley, 2004)

Tato podkapitola připomíná předchůdce podcastů – audio-blogy; shrnuje technologický vývoj, který je pro podcasting zásadní; zabývá se storytellingem v audio formátu a představuje tzv. druhou vlnu podcastingu.

1.1.3.1. Předchůdci podcastu – proto-podcasts

Přímými předchůdci podcastu jsou audioblogy vznikající přibližně od roku 2000. V podstatě se jednalo o osobní blogy, které autoři místo sepsání nahráli jako audio. Běžný psaný blog míval několik set slov, audioblog trval několik minut. Monology autorů na nejružnější témata nebyly shromažďovány na nějaké společné platformě, nýbrž na osobních blozích. (Morris, Hoyt, 2021)

1.1.3.2. Technologický vývoj – RSS, platformizace

Podcasty jsou spjaté s rozvojem technologií. Možnost sdílení RSS souborů. podcatchery, později k popularitě podcastů přispělo rozšíření používání smartphonů. (Bonini, 2014) Stejně jako i jiná média je značně ovlivnila – a ovlivňuje – platformizace.

Podcasting se objevil ještě před nástupem sociálních sítí a cloudových technologií a jeho počátky se pojí se soubory RSS. (Sullivan, 2019)

Zkratka RSS má tři významy, a to „Really Simple Syndication“, „Rich Site Summary“ a „RDF Site Summary“. Takový soubor, určený ke sdílení obsahů, nese několik informací:

URL, titulek a perex článku (případně začátek textu / celý text). Danou adresu RSS si může uživatel uložit do speciálního programu, webové služby nebo „RSS čtečky“ (neboli podcatcheru). V této čtečce se pak objevují nové obsahy přidané do složek, které si uživatel uložil. (Halada, Osvaldová, 2017)

V roce 2005 přidala společnost Apple do svého obchodu iTunes Music Store RSS službu, čímž tento silný hráč na trhu digitálního zvuku formoval i ranou koncepci podcastu jako média. (Sullivan, 2019) Význam této společnosti nelze opomenout ani vzhledem k dalšímu vývoji podcastu. „Zvýšená viditelnost podcastingu za posledních 10 let je v nemalé míře způsobena tržní silou digitální platformy Apple (konkrétně její adresář Apple Podcasts, mobilní operační systém iOS a hardware, jako jsou iPody a iPhony),“ uvádí John L. Sullivan ve svém článku z roku 2019.

Roli na rozvoj podcastu mají i další velké technologické společnosti jako Google a Spotify, které přidaly podcasting do svých již zavedených hudebních služeb – do svých platforem. (Sullivan, 2019) Platformy jsou v obecném slova smyslu „digitální infrastruktury, které umožňují interakci dvou nebo více skupin.“ (Srnicek, 2016, str. 43).

Význam platforem při vytváření a distribuci médií v době Webu 2.0 stoupá. (Sullivan, 2019) Z toho vyplývá jev zvaný platformizace. Nieborg a Poell (2018) ho definují jako „pronikání ekonomických a infrastrukturních rozšíření online platforem na web, což ovlivňuje produkci, distribuci a oběh kulturního obsahu.“ (Nieborg, Poell, 2018)

Vývoj digitálních platforem je odpovědí na stále rostoucí množství dat, jelikož umožňují je monopolizovat, extrahovat a analyzovat. Tento model aplikují mnohé významné technologické firmy (Google, Facebook, Amazon) nebo třeba start-upy (Uber, Airbnb). Platformy jsou ale ve výsledku mnohem víc, než technologické společnosti a firmy. Mají dosah po celém světě – všude, kde je to možná digitální interakce. (Srnicek, 2016).

Zařazení podcastu do velkých platforem (Apple Podcasts, Spotify a Google Podcasts) sice umožňuje rozšíření dosahu média, (Sullivan, 2019) zároveň jsou tyto platformy uživatelsky přívětivější, než stahování RSS souborů. (Morris, 2021) Centralita těchto platforem ale zároveň vede k tomu, že posluchači nacházejí nové obsahy primárně skrze ně. A tak dochází ke stále většímu směřování pozornosti uživatelů k menšímu množství

nejpopulárnějších podcastů. (Sullivan, 2019) Algoritmy platform mají tendenci dále propagovat již vysoce poslouchaný a sdílený obsah. (Nieborg, Poell, 2018)

1.1.3.3. Nový storytelling

Podcast jako médium v podstatě přežil zařízení, které mu dalo jméno – iPod. „Samotné médium vzkvétá a představuje jednu z nejnovějších forem vyprávění,“ popisují situaci Fiona Macintosh a Justine McConnell (2020, str. 7, 8)

Sdílet příběh, vytvářet narativ, snažit se vtáhnout posluchače do vyprávění lidským hlasem – to vše má dlouhou tradici a svou sílu. Nové technologie umožnily vznik podcastů, které na tuto tradici navazují a rozvíjejí ji. (Macintosh, McConnell, 2020) Rozhlasová díla zároveň pracují od počátku s prvky starších umění jako je drama, poezie nebo hudba. (McHugh, 2016)

I specifitější storytelling v audio formátu má delší historii, která začíná dlouho před vznikem podcastu.

Ta se pojí pochopitelně s rozvojem rozhlasu. Siobhán McHugh vyzdvihuje ve svém stručném souhrnu historie audio storytellingu rozhlasové dokumenty BBC ze 20. a 30. let, které zní spíš jako rozhlasová dramata než jako něco, co bychom dnes považovali za dokument. „Jednalo se o nápaditá zvuková díla, která mísila „aktuálnost“ (ambientní zvuky nahrané mimo studio) s vyprávěnými informacemi, které obvykle namlouvali herci.“ (McHugh, 2016, str. 6) Do 60. let tak posluchač rozhlasu zřídka slyšel nepřipravený projev – změna ve vyprávění přišla díky rozšíření a větší dostupnosti přenosného magnetofonu. (McHugh, 2016)

Technologie a typ média, způsob, jakým autor předává obsah posluchači, má pochopitelně vliv na zvolený způsob prezentace. „Vypravěč již není omezován časovými limity poskytovanými místy pro představení nebo rozsahem pozornosti jejich publika, ale má nově nalezenou autonomii, stejně jako publikum, které si vybírá, kdy, kde a jak dlouho bude poslouchat.“ (Macintosh, McConnell, 2020, str. 8)

1.1.3.4. Druhá vlna podcastingu (podle Boniniho)

Pro druhou vlnu podcastingu je příznačný způsob financování, a to formou různých typů sponzorství, crowdfundingu nebo darů od fanoušků. (McHugh, 2016) Mohou tak začít

fungovat nezávislé podcasty – to je pro tvůrce naprosto zásadní změna. Začíná ve Spojených státech v roce 2012, kdy se tvůrci některých populárních podcastů vznikajících v americkém rozhlasu rozhodli osamostatnit. (Bonini, 2014)

Kromě formy financování se druhá vlna podcastingu vyznačuje nárůstem množství (a popularity) nezávislých narativních podcastů, pro které je typický profesionální přístup jejich tvůrců, kteří do podcastového prostředí vstupují se zkušenostmi např. z rozhlasu. (McHugh, 2016)

Podcastová série *Serial*, kterou provádí Sarah Koenig, začala vycházet na podzim roku 2014. Investigativnímu pořadu, který v první sérii odkrýval postupně v každé epizodě nová zjištění o případu vraždy z roku 1999, se dostalo velké poslechového (Larson, 2014) a zároveň pozornosti odborných textů.

Tiziano Bonini považuje *Serial* za zlomový bod při nástupu druhé vlny podcastingu. „Je to pořad, díky kterému se tato distribuční technologie stala mainstreamem a přeměnila ji na masové médium.“ (Bonini, 2014, str. 26) Druhá vlna podcastingu – a *Serial* – tedy přichází z Ameriky. Producenti těchto podcastů mají zkušenosti z rozhlasu. Sarah Koenig je sama bývalou producentkou populárního pořadu *This American Life* americké rozhlasové stanice NPR (National Public Radio), propagace podcastu *Serial* skrze *This American Life* výrazně přispěla k jeho šíření. (Bonini, 2014)

Serial je modelovým příkladem pro vysvětlení druhé vlny podcastingu, stala se jejím symbolem. Pomohlo mu i to, že etablovaná média ho brala vážně. Už před jeho publikováním se podcastové prostředí měnilo, ale „kombinace příběhu, technologie a dovedností pomohla zajistit, že (*Serial*) bude mít místo v historii podcastů tím, že na něm lze vyzdvihnout, jak daleko jsme se dostali.“ (Berry, 2015, str. 306)

1.1.4. Podcast v českém prostředí

První podcast v Česku nabízela stanice Radio AKROPOLIS už v roce 2005. (Krčmář, 2005) Český rozhlas nabízí novou službu – takzvaný podcast – krátce poté. „Není to tak známý termín, a proto je hned na začátku rozhovoru vysvětlen,“ uklidňuje tehdejšího čtenáře autor článku v perexu. (ark, 2005)

Svůj první podcast, který nebyl určen pro živé vysílání, ale pro podcastové platformy,

Český rozhlas spustil až téměř o 12 let později. Jednalo se o devítidílnou sérii *Zhasni!* pojednávající o intimních tématech, zaměřenou na mladé posluchače. Na podcastu pracoval Kreativní HUB Českého rozhlasu (šéfproducentka Edita Kudláčová, producenti Damian Machaj, Robert Candra a Markéta Kaňková) ve spolupráci s Radiem Wave. (Sroka, 2017)

Do podcastingu se už od začátku pustily i komerční stanice – průkopníky byla rádia Expresrádio, Classic FM a Evropa 2. (Marketing & Media, 2006) A vznikají i první nezávislé podcasty – např. podcast magazínu *Hrej.cz*, ve kterém redaktoři portálu diskutovali nad herními tématy, novinkami, událostmi. (Macich, 2006)

Podle podcastového experta Dana Tržila do Česka ale podcasty naplno dorazily (se zpožděním za zahraniční scénou) až v roce 2019. V tomto roce „začala komunita posluchačů výrazně růst díky novým podcastům z rukou influencerů z platforem jako Instagram nebo YouTube.“ (Tržil, 2020)

Nárůst množství posluchačů, tvůrců a obecně povědomí o podcastu jako takovém, vede ke změnám, které lze sjednotit pod pojmem „profesionalizace odvětví“. Zvyšují se nároky na kvalitu podcastů – jestliže v začátcích mohl úspěšný podcast stát na dobrém obsahu, čím dál tím více je potřeba kvalitní produkce a marketing. Tvůrci podcastů se začínají spojovat do podcastových networků, produkčních agentur a nahrávacích studií. (Tržil, 2020)

Podle podcastového producenta Damiana Machaje je pro vytvoření úspěšného podcastu potřeba dobrý tým lidí a souhra dobrého tématu s dobrou formou. (Média IKSŽ, 2020)

Co se týče českých posluchačů, často zatím pojem podcast chápou jako formát rozhovoru. 53 % těch, kteří podcasting znají, podcasty i aktivně poslouchá. Nejčastěji jsou to lidé ve věku 15 až 24 let, za nimi následuje skupina 25 až 34 let. Častěji poslouchají lidé ve městech než ti žijící na vesnicích. Z hlediska vzdělání podcasty poslouchají nejvíce lidé s vysokoškolským vzděláním. Nejrozšířenější platformou k poslechu je Spotify, za ním následuje aplikace Českého rozhlasu. A nejposlouchanějšími formáty jsou: Society & Culture, Comedy, Lifestyle & Health, Arts & Entertainment a Education. (Tržil, 1. 2. 2021)

1.2. Typy podcastů

1.2.1. Rozdělení podle produkce

Bonini (2014) rozděluje podcasty na dva směry – první z nich je amatérský, neziskový; druhý určuje jako komerční, ziskový. Druhý typ ovšem do roku 2012 nebyl příliš obvyklý.

Podobné schéma rozvíjí McHugh. (2016) Podcast může být nesourodý monolog autora, který se podcastingu věnuje jako svému koníčku a který má několik desítek posluchačů. Na druhé straně spektra mohou být profesionálně vytvořené investigativní, narativní pořady, které poslouchají tisíce (a více) lidí měsíčně.

Damian Machaj si při rozlišování podcastů všímá sound designu – „high production podcasty“ pracují se zvukem tak, aby správně podkresloval a posouval vyprávění, například hudba je volena tak, aby dávala smysl s daným obsahem a zároveň je nasazena přesně na mluvené slovo. „Pak jsou samozřejmě podcasty, které jsou o tom, že dva lidi mluví do ticha, ale to, o čem mluví, je tak zajímavé, že nepotřebujete nic, co by vás posouvalo dál,“ dodává. (Média IKSŽ, 2020)

V počátku zmíněné základní dva směry se dál člení. Nezávislé a amatérské podcasty nemusí být nutně hobby projekty – do této skupiny patří také třeba učitelé, aktivisté, kulturní asociace nebo náboženské skupiny, jejichž cílem je vzdělávat své posluchače, sdílet s nimi své znalosti. Komerční podcasty jde dále rozdělit podle toho, kdo je produkuje. Jednu skupinu tvoří lidé, kteří se již pohybují v showbiznysu – producenti nebo známé osobnosti – a podcast je pro ně příležitost, jak nezávisle na tradičních médiích dostat k lidem svůj obsah, který může být i za poplatek. Ve druhé skupině jsou tradiční média – rozhlasové či televizní stanice, noviny – která svou stávající produkci obohatí o podcasting. (Bonini, 2014)

1.2.2. Fikce, nebo skutečnost

Podcasty mohou sdílet prvky s tradičními rozhlasovými formáty, jako jsou reportáže, dokudrama, rozhlasová telenovela a další. Mohou být reportážní, zpravodajské, mohou vyprávět příběhy založené na skutečných událostech, nebo příběhy fiktivní. Lze je tedy rozdělit na fiction a non-fiction. (Martinez Otón, 2019)

Oblíbený non-fiction žánr je true crime – jednou z těchto populárních sérií je výše zmíněný

true crime podcast *Serial*, který nastartoval druhou vlnu podcastingu. Titulek článku na portálu Vox „18 fascinujících non-fiction podcastů (které nejsou true crime)“, poukazuje dominantní pozici true crime v této oblasti. Autor článku slibuje, že zmíněné podcasty mohou rozšířit posluchačům znalosti o světě. Na seznamu jsou podcasty o lingvistice, o historii, o životním prostředí nebo třeba o kultuře. (Romano, 2020)

Patří sem také vzdělávací podcasty, které lze rozdělit s ohledem na cílovou skupinu podle toho, zda jsou mířeny na širokou veřejnost, nebo zda mají sloužit ke sdílení znalostí mezi profesionály, v rámci komunity. (Morris, Hoyt, 2021)

Fiction podcasty vycházejí z rozhlasových dramát, která si ale přizpůsobují a dále tento formát rozvíjí. Tyto podcasty se také označují jako podcasty podle scénáře, narativní nebo vyprávěcí. „Mají za cíl vyprávět působivé příběhy – v podstatě ve stejném duchu jako true crime, jak to známe ze *Serial* – a zároveň mají schopnost pobavit ve stejném duchu jako televizní pořad nebo román.“ (Skinner, 2020)

1.3. Postavení podcastů v době pandemie covidu-19

Reakce posluchačů na izolaci způsobenou protiepidemickými opatřeními byla různá – například poslech podcastů ve Spojených státech během prvního měsíce lockdownu klesl o 10 %, přitom ve Spojeném království poslechovost vzrostla o 24 %. Posluchači zřejmě v nových podmínkách změnili i své poslechové návyky, ať už z hlediska času tráveného poslechem podcastů, tak z hlediska typu pořadů. (Best, Clark, 2020)

V Česku se zájem o podcasty v roce 2020 zvýšil. „Možná je to pandemií a lockdownem, možná něčím jiným. Každopádně podcasty zažily v roce 2020 strmý nárůst popularity,“ konstatuje Dan Tržil. (2021)

V době, kdy byli lidé izolovaní kvůli opatřením proti šíření covidu-19, moderátoři podcastů se pro některé z nich stali přáteli, kteří jim dodávali pocit společnosti, ačkoliv fyzicky byli od ostatních lidí oddělení. (Robson, 2021)

Podle výzkumu britského National Literacy Trust „během lockdownu téměř 1 ze 4 (23,7 %) dětí a mladých lidí uvedlo, že poslouchají audioknihy a/nebo podcasty více než před lockdownem.“ (Best, Clark, 2020) Právě tato skupina se najednou přišla o školní rutinu, o osobní kontakt s vrstevníky, o své zájmové aktivity. Podcasty mohou poslouchat jak za

účelem odpočinku, tak ke vzdělávání se. (Skalický, 2021)

Pandemie byla mimo jiné příčinou vzniku nových podcastů. V Česku to byl například pořad vysvětlující aktuální témata ve zdravotnictví podcast *Na zdraví; V klidu* radil, jak napanikařit z pandemické situace; *Culture of Covid* přinesl rozhovory s osobnostmi české kultury. (Kalhous, 2021) Mezi nimi jsou také podcasty různých divadel, která hledala nové cesty k divákům. Jedním z nich je podcast Národního divadla. (Hofschneiderová, 2021)

1.4. Budoucnost podcastů

Samuel Hansen nabízí tři možné scénáře budoucnosti podcastů. Zaprvé – Apple a Google budou podle potřeby přicházet s novými prvky na svých platformách, nicméně k žádné výrazné změně v podcastingu nedojde.

Zadruhé – dojde k posunu definice podcastu k definici audia na vyžádání. A to buď podle modelu YouTube, což by znamenalo existenci centralizovaného bezplatného umístění s podporou reklamy, nebo podle modelu Netflixu, ve kterém se jedná o placený servis, který nabízí obsah od tvůrců, se kterými má licenční smlouvy. Pravděpodobně by se ovšem jednalo o hybrid těchto dvou modelů. Tento scénář by pravděpodobně neumožňoval stahování obsahů. (Hansen, 2021)

Vzhledem k současné dominanci velkých platform je na místě otázka role reklamy – největší z nich by mohla nasadit reklamní platformu. Ta by sice mohla zvýšit výdělečnost podcastů, zároveň ale nese i možná negativa. Dan Tržil v této souvislosti zmiňuje možnou paralelu s YouTube: „Youtube algoritmus například upřednostňuje monetizovaná videa, jelikož právě na nich vydělává.“ (Tržil, 23. 8. 2021)

Podle třetího – méně pravděpodobného – scénáře by se podcasting přesunul z korporátních platform k novým a otevřenějším platformám sdružujícím tvůrce podcastů. Tato nová platforma komunity podcasterů by mohla být pravidelně aktualizována podle potřeb tvůrců a posluchačů. Tato možnost by vyžadovala technologický posun. (Hansen, 2021)

2. Podcast Národního divadla

2.1. Představení podcastu Národního divadla

Podcast Národního divadla začal vycházet 5. ledna 2021, v době, kdy byla divadla kvůli pandemii zavřena. Čtyři soubory Národního divadla – Činohra, Opera, Balet a Laterna magika – se skrze něj snaží komunikovat novým způsobem, představit se v nové perspektivě. Podcast má „pomoci divákům dozvědět se něco více o chodu divadla i vzniku jednotlivých inscenací.“ Jeho první epizody vyšly 5. ledna 2021. (Národní divadlo, 2021)

Na podcastu Národního divadla se podílela produkční společnost STORYLAB AUDIO, která pracovala např. na úspěšném podcastu *České podsvětí*. (Hofschnaidrová, 2021) STORYLAB AUDIO je seskupení tvůrců zaměřujících se na audiotvorbu, ve které chtějí „vyprávět příběhy tou nejpřirozenější cestou – lidským hlasem.“ Dbá na pečlivou dramaturgii a zvukový design podcastů, na kterých pracuje.

V *Almanachu Činohry Národního divadla 2021/2022* popisuje šéfproducent STORYLAB AUDIO Damian Machaj tuto spolupráci, počátky podcastu Národního divadla, jeho cíle a proces vzniku. Tvůrci chtěli vytvořit pořad, který by divákům nahradil zážitek z divadla, které bylo v té době zavřené. Zároveň měl ale formát být nastavený tak, aby sloužil divákům i v době, kdy se do divadla budou moct vrátit.

První formát se opírá o konkrétní inscenace a jmenuje se *K jádru věci*. Tvůrci inscenací – zejména dramaturgové a dramaturgyně, ale třeba také herci nebo tanečníci – mluví o dané látce, o příběhu, o dané inscenaci, vysvětlují použité prvky a scénické postupy, sdílí své zkušenosti a své pocity. „Pokud se naše práce povedla, měli by posluchači části scén a některé situace skrze svou představivost takřka vidět a procítit,“ uvádí Damian Machaj.

Dalším formátem jsou *Speciály*, které se věnují do hloubky různým divadelním tématům – například rezidenci běloruských dramatických v Činohře nebo roli orchestru v opeře. Epizody *V hlavní roli* představují osobnosti Národního divadla. *Magazín* měsíčně nechává nahlédnout do aktuálního dění v divadle. Stálou moderátorskou dvojici tvoří herci Činohry Lucie Juříčková a David Matásek. (Machaj, 2021)

2.2. Okolnosti vzniku

Rok 2020 přiměl divadla – nejen v Česku – hledat nové cesty k divákům. Vznikaly „podcastové verze Shakespearových her, interaktivní webová dramata, milostný příběh odvíjející se v sérii dopisů zaslaných publiku poštou, adaptace Čechova pro videohru The Sims 4, jednoaktovky navržené tak, aby je hrálo samo publikum ve svých domovech, díla adaptovaná pro platformu Zoom, ve kterých děj zahrnuje samotné postavy propojené přes platformu.“ (Solomon, 2021)

Dostat se navzdory protiepidemickým opatřením k divákům se mezi českými divadly snažilo i Národní divadlo. (Hofschneiderová, 2021) „Spustili jsme vlastní podcastový kanál a připravujeme umělecký kanál pro streamování původního videoobsahu. Do online prostředí jsme od poloviny března přenesli i doprovodné edukační aktivity ND+“, uvádí ředitel Jan Burian ve Výroční zprávě o činnosti a hospodaření Národního divadla za rok 2020. (Národní divadlo, 2021)

Národní divadlo představilo svůj podcast v informačním zpravodaji Národní divadlo v prosinci 2020. Dramaturgyně Činohry Nina Jacques v něm informuje čtenáře, že pro ně Národní divadlo chystá od ledna podcast, který jim má představit instituci „jako živý organismus“. (Jacques, 2020)

3. Popis přípravy praktické části

Ve své praktické bakalářské práci jsem si dala za cíl představit podcast Národního divadla, jehož výjimečnost spočívá v okolnostech jeho vzniku, který byl odpovědí na zavření divadel kvůli pandemii covidu-19. Zajímalo mě, jaké to je, přenášet do velké míry vizuální umění do audio formátu a jaká je spolupráce podcastové společnosti s Národním divadlem.

Práci na „Podcastu o podcastu Národního divadla“ jsem začala na podzim roku 2021, kdy jsme se s vedoucím práce obávali opětovného zavření divadel. Po sepsání návrhu scénáře jsem tedy jako první nahrávala anketu s diváky představení Labutí jezero ve Státní opeře. Ptala jsem se jich, jestli znají podcast divadla, ve kterém se právě nacházejí. Ve výsledné anketě je deset odpovědí, podcast poslouchala pouze jedna z mých respondentek.

Na tomto představení vedla dramaturgický úvod Kateřina Hanáčková, PR Baletu Národního divadla, kterou jsem jako posluchačka podcastu znala z epizod o baletu. Oslovila jsem ji a poprosila ji o rozhovor do mé bakalářské práce. V rozhovoru s ní mě zajímala zejména perspektiva tvůrce Národního divadla, který se stal jedním z průvodních hlasů podcastu. Ptala jsem se ji na tuto novou zkušenost, na práci s vystupujícími umělci a na její vnímání posluchače.

Následně jsem oslovila Damiana Machaje, šéfproducenta STORYLAB AUDIO, společnosti pracující na podcastu Národního divadla. S Damianem Machajem jsem se již v minulosti setkala jakožto s hostem rozhlasových dílen, kde jsme s ním se spolužačkou Magdalenou Trajerovou vedly rozhovor, který následně vyšel na webové stránce Média IKSŽ. V té době už pracoval na podcastu Národního divadla a v rozhovoru ho stručně zmiňuje. Ptaly jsme se ho na to, jak podle něj vypadá dobrý podcast, jak vytvořit úspěšný podcast nebo na problematiku příliš úzkého či naopak příliš širokého tématu. V rozhovoru pro bakalářskou práci mě zajímal vznik podcastu Národního divadla, jeho cíle a plány do budoucna.

Kromě tvůrců jsem chtěla mluvit také s mediálním expertem, který by dokázal tento konkrétní příklad dát do obecnějšího kontextu. Oslovila jsem Dana Tržila, který se podcasty v Česku dlouhodobě zabývá. Ptala jsem se ho na vývoj české podcastové scény a zda ho ovlivnila pandemie covidu-19, na možné role divadelního podcastu a na komunitně zaměřené podcasty.

Z nahraných rozhovorů jsem vybrala pasáže, které jsem dosadila do návrhu scénáře. Následně jsem tyto vybrané nahrávky upravila tak, aby v nich bylo méně hezitačních zvuků a vycpávkových slov – tato práce zabrala několik dní.

Dalším krokem bylo dopsání finální verze scénáře průvodního hlasu – tu jsem poté pod dohledem vedoucího v RTL v Celetné načetla na diktafon. Tuto linku jsem vložila k připraveným rozhovorům. Doplnila jsem také vybrané ukázky podcastu, které jsem vybírala průběžně při pravidelném poslechu.

S vedoucím práce jsme se domluvili, že k tomuto formátu by bylo vhodné přidat také hudbu do pozadí – ideálně z produkce Národního divadla. Tu jsem nakonec použila jako podkres pouze u tvůrců podcastu Národního divadla. Pro rozhovor s Danem Tržilem jsem se rozhodla použít něco novějšího, současného – hledala jsem skladbu, která by seděla k hudbě z jeho podcastu *Proti proudu*. Nakonec jsem použila tvorbu Magnuse Öströma, švédského jazzového hudebníka.

Závěr

Tato bakalářská práce vznikla s cílem prozkoumat a zaznamenat jev vyvolaný výjimečnou situací, která ve společnosti nastala vlivem příchodu pandemie covidu-19. Podcast Národního divadla je produktem doby, která přinesla potřebu nového typu komunikace s diváky – ta také ovlivnila formu podcastu.

Tvůrci brali v úvahu specifika dvou cílových skupin, respektive dvou různých pohnutek k poslechu za různých okolností. Zaprvé měl podcast promlouvat k posluchačům, kteří chtějí nějakým způsobem nahradit chybějící zážitek návštěvy divadla. Zadruhé má být i pro diváky, kteří do divadla fyzicky mohou, ale chtějí svůj zážitek rozšířit a obohatit. Damian Machaj, jeden z tvůrců podcastu, považuje cestu k posluchačům za jednu z výzev tohoto projektu.

Z rozhovorů s tvůrci také vyplynulo, že podobu podcastu ovlivnil i fakt, že umělci Národního divadla byli v době lockdownů méně vytížení přípravou představení. Kateřina Hanáčková, PR Baletu Národního divadla, považuje podcast za formu udržení diváckých návyků. Vyprávění o vizuální stránce divadla v podcastu – tedy pouze formou audia – zprvu vnímala jako výzvu, jako nepřírozený popis, komentování. Nicméně dále v rozhovoru vyzdvihuje možnost zapojení představivosti, které by přehlcení vizuálními vjemy omezilo.

Podcast Národního divadla je jedním z mnoha podcastů, které vznikly v době přísných opatření proti šíření pandemie. Podcastový expert Dan Tržil ovšem v rozhovoru odhaduje, že podcastová vlna by soudě podle zahraničních trendů do Česka dorazila nehlédě na pandemickou situaci. S rostoucím množstvím tvůrců se mění situace na podcastové scéně, vznikají vyšší požadavky na kvalitu. Také vyvstává otázka cílové skupiny a budování komunity. Druhé uvedené je snazší pro podcasty s užším zaměřením.

I po uvolnění pandemických opatření se podcasty nadále vyvíjejí – možné scénáře uvádí teoretická část této práce. Pro zasazení podcastu Národního divadla do širšího kontextu se ovšem věnuje zejména definicím, historii a klasifikací typů podcastů. V užším kontextu se zabývá také vlivem pandemie covidu-19 na podcasting.

Nehledě na trvanlivost podcastu Národního divadla v době, kdy diváci opět mohou chodit do divadel, vznik tohoto pořadu je zajímavým milníkem českého podcastingu. Vstup tradiční kulturní instituce mezi podcastery poukazuje také na upevňování pozice nového

média a na jeho profesionalizaci v českém prostředí.

Summary

This bachelor's thesis aimed to investigate and to describe the phenomenon caused by the exceptional situation that occurred in society due to the COVID-19 pandemic. The National Theater podcast is a product of a time that brought the need for a new type of communication with the audience – which also influenced the form of the podcast.

The creators considered the specifics of two target groups, different motivation to listen in different circumstances. First, the podcast should speak to the listeners who wanted to substitute the experience of visiting the theatre when it was not possible. Secondly, it should also be useful for the listeners who can go to the theatre, but who want to expand and enrich their experience. Damian Machaj, one of the creators of the podcast, considers the journey to the audience to be one of the main challenges of this project.

Interviews with the creators also showed that the form of the podcast was influenced by the fact that the artists of the National Theatre were less busy during the lockdowns since they did not need to prepare for performances. Kateřina Hanáčková, PR of the National Theater Ballet, considers the podcast to be a form of maintaining relationships with the specators. At first, she perceived turning the visual part the theatre into podcast – that is, only in the form of audio – as a challenge, as a plain description. However, later in the interview she emphasizes the good part of it which is the possible stimulation of the listener's imagination, which is limited when using visual material.

The National Theatre podcast is one of many podcasts created during lockdowns. However, podcast expert Dan Tržil reflects in an interview that, according to trends abroad, the podcast boom would get to the Czech Republic regardless of the pandemic situation. As the number of creators grows, the podcast scene changes, quality expectations are getting higher. Also, it is necessary to consider the matter of choosing a target group and building a community. The latter is easier for podcasts with a more specific target group.

Of course, even after lockdowns, podcasts continue to evolve – possible scenarios are presented in the theoretical part of this work. However, in order to place the podcast of the National Theater in a broader context, the theoretical part focuses mainly on the

definitions, history and classification of podcasts. In a more specific context, it also deals with the impact of the COVID-19 pandemic on podcasting.

Regardless of the durability of the National Theatre podcast once people can once again go to the theatres, the creation of this program is an interesting milestone in Czech podcasting. The entry of a traditional cultural institution among podcasters also points to the strengthening of the position of this new medium in Czech environment.

Zdroje a použitá literatura

ARK. *Nová služba webu - podcast* [online]. 31. 7. 2005 [cit. 2022-04-19]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/nova-sluzba-webu-podcast-6295875>

BERRY, Richard (2015) Serial and Ten years of Podcasting: Has The Medium Finally Grown Up. In: *Radio, Sound and Internet. LASICS, Braga, Portugal*, pp. 299-309. ISBN 9789898600370

BEST, Emily a Christina CLARK. Children and Young People's Engagement with Podcasts before and during Lockdown. A National Literacy Trust Research Report. *National Literacy Trust* [online]. National Literacy Trust, 2020 [cit. 2022-04-24].

BONINI. The 'Second Age' of Podcasting: reframing Podcasting as a New Digital Mass. 2014

BOTTOMLEY, Andrew J. a , ed. Podcast Archaeology. MORRIS, Jeremy Wade a Eric HOYT. *Saving New Sounds: Podcast Preservation and Historiography*. 1. University of Michigan Press, 2021, s. 29-50. ISBN 978-0-472-90124-1.

HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5.

HAMMERSLEY, Ben. *Audible revolution* [online]. 12. 2. 2004 [cit. 2022-04-27]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/media/2004/feb/12/broadcasting.digitalmedia>

HANSEN, Samuel a , ed. The Feed Is the Thing. MORRIS, Jeremy Wade a Eric HOYT. *Saving New Sounds: Podcast Preservation and Historiography*. 1. University of Michigan Press, 2021, s. 195-207. ISBN 978-0-472-90124-1.

HOFSCHNAIDROVÁ, Matylda. *Národní divadlo je slyšet* [online]. 16. 2. 2021 [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz/blog/narodni-divadlo-je-slyset>

JACQUES, Nina. Od ledna spouštíme nový podcastový kanál Národního divadla. *Národní divadlo: Informační zpravodaj Národního divadla*. prosinec 2020, (4), 6-7. ISSN 1212-1045.

JETMAR, Jakub. *Loni vzniklo tisíc českých podcastů. Má ho i Lidl* [online]. 9. 2. 2021 [cit. 2022-04-27]. Dostupné z: <https://www.mediary.cz/loni-vzniklo-tisic-ceskych-podcastu-ma>

[ho-i-lidl/](#)

KALHOUS, Kryštof. *4 Zajímavé podcasty, které nastartovala pandemie* [online]. 1. 3. 2021 [cit. 2022-04-24]. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz/blog/4-zajimave-podcasty-ktete-nastartovala-pandemie>

KRČMÁŘ, Petr. *Radio AKROPOLIS používá Podcast* [online]. 21. 6. 2005 [cit. 2022-04-27]. Dostupné z: <https://www.root.cz/zpravicky/radio-akropolis-pouziva-podcast/>

LARSON, Sarah. *“Serial”*: *The Podcast We’ve Been Waiting For*. <https://www.newyorker.com/culture/sarah-larson/serial-podcast-weve-waiting>

LLINARES, Dario, Neil Fox FOX a Richard BERRY, ed. *Podcasting: new aural cultures and digital media*. 2018. Cham: Palgrave Macmillan, 2018. ISBN 9783319900551.

MACICH, Jiří. *Hrej.cz nabízí podcast* [online]. 1. 2. 2006 [cit. 2022-04-19]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/hrej-nabizi-podcast/>

MACINTOSH, Fiona a Justine MCCONNELL. *Performing epic or telling tales*. 1. Oxford: Oxford University Press, 2020. ISBN 9780191881664.

MACHAJ, Damian. *Vyprávět příběh lidským hlasem*. Kolektiv. *Almanach Činohry Národního divadla 2021/2022* [online]. 2021. s. 68-73 [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: https://static1.squarespace.com/static/5ff3381566132f51dedf78d7/t/6183da4358fc222f2bfe4500/1636031043755/web-nd-almanach-blok-2021-CS_podcasty.pdf

MARKETING & MEDIA. *Podcasting v ČR: jen čtyři odvážní* [online]. 31. 7. 2006 [cit. 2022-04-19]. Dostupné z: <https://mam.cz/media/2006-07/podcasting-v-cr-jen-ctyri-odvazni/>

MARŠÍK, Josef. *Výběrový slovníček termínů slovesné rozhlasové tvorby*. Praha: Sdružení pro rozhlasovou tvorbu, 1999. ISBN 9788023856194

MARTÍNEZ-OTÓN, Laura, Cristina RODRÍGUEZ-LUQUE a Mario ALCUDIA-BORREGUERO. *Life Stories Reports as a Starting Point for Dramatized Radio and Non-Fiction 'Podcast' in Digital Ecosystem*. Case Study: ‘Sin mi Identidad’ (Cadena Cope), ‘Lo Conocí en un Corpus’ (Podium Podcast) and ‘Las Tres Muertes de mi Padre’ (Cuonda). *Index.comunicacion* [online]. Universidad Rey Juan Carlos, 2019, 9(2), 135-162 [cit. 2022-04-24]. ISSN 2444-3239.

MÉDIA IKSŽ. *Damián Machaj: „Jsme přehlčení vizuálním smogem“* [online]. 19. 12. 2020 [cit. 2022-04-24]. Dostupné z: <https://media.fsv.cuni.cz/2020/12/19/damian-machaj-jsme-prehlceni-vizualnim-smogem/>

MCHUGH, Siobhán. How podcasting is changing the audio storytelling genre. *Radio journal* [online]. Bristol: Intellect, 2016, 14(1), 65-82 [cit. 2022-04-15]. ISSN 1476-4504. Dostupné z: doi:10.1386/rjao.14.1.65_1

MORRIS, Jeremy Wade a , ed. The Spotification of Podcasting. MORRIS, Jeremy Wade a Eric HOYT. *Saving New Sounds: Podcast Preservation and Historiography*. 1. University of Michigan Press, 2021, s. 208-223. ISBN 978-0-472-90124-1.

Národní divadlo. *Výroční zpráva o činnosti a hospodaření Národního divadla za rok 2020* [online]. 2021 [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://media.narodni-divadlo.cz/11302/1619782532-nd-vz2020.pdf>

NIEBORG, D.B a T POELL. The platformization of cultural production: Theorizing the contingent cultural commodity. *New media & society* [online]. London, England: SAGE Publications, 2018, 20(11), 4275-4292 [cit. 2022-04-15]. ISSN 1461-4448. Dostupné z: doi:10.1177/1461444818769694

RAGUSEA, Adam. *Three ways podcasts and radio actually aren't quite the same* [online]. 13. 7. 2015 [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://current.org/2015/07/three-ways-podcasts-and-radio-actually-arent-quite-the-same/>

ROBSON, Molly. Intimacy in Isolation: Podcasting, Affect, and the Pandemic. *Perspectives in biology and medicine* [online]. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2021, 64(3), 388-407 [cit. 2022-04-24]. ISSN 1529-8795. Dostupné z: doi:10.1353/pbm.2021.0031

ROMANO, Aja. *18 fascinating nonfiction podcasts (that aren't true crime)* [online]. 8. 4. 2020 [cit. 2022-04-24]. Dostupné z: <https://www.vox.com/2020/4/8/21209948/podcast-recommendations-true-stories-history-productivity-culture>

SKALICKÝ, Matěj. *Sami doma a s podcasty. Pandemie naučila děti více poslouchat* [online]. 11. 1. 2021 [cit. 2022-04-24]. Dostupné z: <https://cz.ejo-online.eu/6533/koronavirus-a-media/sami-doma-a-s-podcasty-pandemie-naucila-deti-vice-poslouchat>

SKINNER, Oliver. *Fiction Podcasts: The Medium Giving Rise to a New Generation of Audio Storytellers* [online]. 30. 7. 2020 [cit. 2022-04-24]. Dostupné z: <https://www.voices.com/blog/fiction-podcasts/>

SOLOMON, Alisa. *How Covid Transformed US Theater* [online]. 20. 4. 2021 [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://www.thenation.com/article/culture/nonprofit-theater-covid-wpa/>

SRNICEK, Nick a Laurent DE SUTTER. *Platform capitalism*. Cambridge: Polity, 2017, vi, 171 stran ; 19 cm. ISBN 978-1-5095-0486-2.

SROKA, Eva. *Český rozhlas spouští svůj první původní podcast Zhasni! na téma sex a intimnosti* [online]. 27. 2. 2017 [cit. 2022-04-19]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/cesky-rozhlas-spousti-svuj-prvni-puvodni-podcast-zhasni-na-tema-sex-a-intimnosti-7738896>

SULLIVAN, John L. The Platforms of Podcasting: Past and Present. *Social media + society* [online]. London, England: SAGE Publications, 2019, 5(4), 205630511988000 [cit. 2022-04-15]. ISSN 2056-3051. Dostupné z: doi:10.1177/2056305119880002

TRŽIL, Dan. *Jak se bude vyvíjet česká podcastová scéna v roce 2020?* [online]. 7. 2. 2020 [cit. 2022-04-27]. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz/blog/jak-se-bude-vyvijet-ceska-podcastova-scena-v-roce-2020>

TRŽIL, Dan. *Jak Spotify investuje do podcastového trhu?* [online]. 23. 8. 2021 [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://ceskepodcasty.cz/blog/jak-spotify-investuje-do-podcastoveho-trhu>

TRŽIL, Dan. *Podcastům se v pandemii nedařilo tak, jak by se dalo čekat. Přesto jsou na vzestupu* [online]. 1. 2. 2021 [cit. 2022-04-24]. Dostupné z: <https://forbes.cz/podcastum-se-v-pandemii-nedarilo-tak-jak-by-se-dalo-cekat-presto-jsou-na-vzestupu/>

Teze bakalářské práce

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze praktické BAKALÁŘSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Michaela Šedinová	Razítko podatelny: Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd Došlo dne: 29-07-2021 -1- Čj: 198 Příloh: Přidělena
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2019/2020	
Studijní obor/forma studia: Komunikační studia, sp. Žurnalistika, prezenční	
Název praktické a teoretické části bakalářské práce v češtině: Podcast Národního divadla	
Název praktické a teoretické části bakalářské práce v angličtině: The National Theatre Podcast	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013): (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve po dvou semestrech</u> od schválení tezí) LS 2021/2022	
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): (fotokniha, televizní/rozhlasový dokument, esej, soubor textů etc.) Ve své praktické bakalářské práci se budu věnovat podcastu Národního divadla. Jeho výjimečnost spočívá v okolnostech jeho vzniku – stal se hlasem divadla, které bylo kvůli pandemii covidu-19 zavřené. Přiblížit se divákovi sedícímu fyzicky v divadle a posluchači, který může být kdekoliv, jsou různé disciplíny. Na z toho plynoucí výzvy i výhody se chci ptát lidí zapojených do vzniku podcastu. Chci také zjistit, proč se tvůrci rozhodli pro stávající formát a jak jednotlivé epizody vznikají. V neposlední řadě je nutné ptát se na smysl pokračování tohoto podcastu v době, kdy je divadlo otevřené. Nashromážděný materiál zpracuji formou rozhlasového podcastu. Druhá rovina, na kterou se chci zaměřit, je role podcastů v době covidu-19. Konkrétní příklad podcastu Národního divadla bych ráda zasadila do širšího kontextu. Formou online dotazníku prozkoumám, jestli a případně jak se změnil význam podcastu pro českého posluchače, a to zejména v době přísných protiepidemických opatření.	
Předpokládaná struktura teoretické práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): <ol style="list-style-type: none"> I. Úvod – téma práce a důvod jeho výběru, východiska a cíle II. Hlavní část <ol style="list-style-type: none"> a. Podcast <ol style="list-style-type: none"> i. Pojem, historie, vývoj ii. Typy podcastů iii. Postavení podcastů v době pandemie covidu-19 iv. Budoucnost podcastů b. Podcast Národního divadla <ol style="list-style-type: none"> i. Představení (podcastu) Národního divadla ii. Okolnosti vzniku iii. Role pro Národní divadlo – dosah, marketing, monetizace iv. Budoucnost podcastu Národního divadla c. Popis přípravy praktické části III. Závěr IV. Zdroje a použitá literatura 	
Druh praktické práce/předpokládaná podoba: Rozhlasový podcast	
Vymezení zpracovávaného materiálu: Uvedená literatura pro teoretickou část, data z dotazníku, vlastní nahrané materiály a archivní nahrávky pro praktickou část.	

Postup (metodologie v teoretické části a technika v praktické části práce) při zpracování materiálu:

- Teoretická část
 - o Prostudování materiálů Národního divadla, literatury, studií a článků na dané téma
- Praktická část
 - o Vytvoření dotazníku, jeho šíření online, zpracování dat
 - o Sběr materiálu – rozhovory s lidmi zapojenými do přípravy podcastu Národního divadla, výběr archivních nahrávek
 - o Střih a úprava materiálu – sestavení podcastu

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

MACINTOSH, Fiona a Justine MCCONNELL. *Performing epic or telling tales*. 1. Oxford: Oxford University Press, 2020. ISBN 9780191881664.

- Kniha se zabývá vytvářením narativu a jeho historickým vývojem – do něj zasazuje i podcast. Zabývá se potenciálem mluveného slova, jeho formami i komunitami, které tvoří posluchači. Chtěla bych čerpat zejména z kapitol „Performing Epic Now“, „Telling Tales on Stage“ a „Telling Tales with Words“.

MARŠÍK, Josef. *Výběrový slovníček terminů slovesné rozhlasové tvorby*. Praha: Sdružení pro rozhlasovou tvorbu, 1999. ISBN 9788023856194

- Kniha definuje a vysvětluje pojmy, které jsou zásadní pro rozhlasovou tvorbu – tedy i pro praktickou bakalářskou práci rozhlasového zaměření.

MORRIS, Jeremy Wade a Eric HOYT, ed. *Saving New Sounds: Podcast Preservation and Historiography*. 1. Ann Arbor: University of Michigan Press, 2021. ISBN 978-0-472-90124-1.

- Soubor textů o podcastech, doplňuje se s knihou „Podcasting: new aural cultures and digital media“ níže. Jedná se o publikaci z roku 2021, vzhledem k rychlému vývoji podcastové scény ji tedy nelze opomenout.

NEKOLNÝ, Bohumil. *Divadelní systémy a kulturní politika*. Praha: Divadelní ústav, 2006. Box. ISBN 80-7008-197-X.

- Sborník studií o podmínkách, ve kterých fungují divadla po roce 1989. Věnuje se divadelnímu systému v ČR z hlediska legislativy, financování apod.

LLINARES, Dario, Neil Fox FOX a Richard BERRY, ed. *Podcasting: new aural cultures and digital media*. 2018. Cham: Palgrave Macmillan, 2018. ISBN 9783319900551.

- Soubor textů různých autorů rozebírá různé aspekty podcastů a jejich produkce. Zabývá se základními pojmy, otázkou samotné definice podcastů, na které pohlíží jak ze strany tvůrců, tak ze strany posluchačů.

RUSS-MOHL, Stephan. *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. Přeložila Hana BAKIČOVÁ. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0158-8.

- Základní kniha pro orientaci v žurnalistické praxi. Na rozdíl od výše uvedené knihy Josefa Maršíka se nejedná o slovník, ale – jak název napovídá – o průvodce. Zasaduje pojmy do širšího kontextu příbuzných oborů a přibližuje, co obnáší každodenní novinářská praxe.

Výroční zprávy Národního divadla, dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/o-divadle/dokumenty/vyrocní-zpravy>

- Veřejně přístupné výroční zprávy o činnosti a hospodaření Národního divadla obsahují zpracovaná data a statistiky reflektují mimo jiné situaci divadla v době pandemie covidu-19.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

BALCÁRKOVÁ, Eliška. *Jak vzniká zpravodajský podcast Českého rozhlasu Vinohradská 12*. Praha, 2021. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce Lovaš, Karol.

CYPRIÁNOVÁ, Barbora. *Fenomén podcastingu a jeho využití pro marketingovou komunikaci v České republice*. Praha, 2020. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra marketingové komunikace a public relations. Vedoucí práce Rosenfeldová, Jana.

GREGOROVÁ, Leona. *Tvorba a konzumace podcastů v České republice se zaměřením na marketing a podnikání*. Praha, 2020. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Soukeník, Štěpán.

HAMAŘÁKOVÁ, Johana. *Podcasty jako mediální fenomén 21. století a posluchačské návyky mileniálů v České republice*. Praha, 2020. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Švelch, Jaroslav.

JEŘÁBKOVÁ, Kateřina. *Nové trendy v kulturním marketingu: příklad Národního divadla*. Praha, 2020. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra marketingové komunikace a public relations. Vedoucí práce Klimeš, David.

KOUČKÁ, Anna. *Fenomén podcastu a jeho význam v současných médiích*. Praha, 2021. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce Jirků, Jan.

NOVÁKOVÁ, Klára. *Český podcasting veřejnoprávních médií jako fenomén dnešní doby*. Praha, 2021. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce Lovaš, Karol.

SUDÍKOVÁ, Tereza. *Podcasting – audio obsah v digitální éře a jeho posluchači a posluchačky v Česku*. Praha, 2020. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Miessler, Jan.

SVOBODOVÁ, Markéta. *Podcasting jako fenomén nových médií a jeho současný stav v České republice*. 2019. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Vochocová, Lenka.

WEIDENTHALER, Adam. *Fotbalové sportovní podcasty v Česku*. Praha, 2021. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce Gulda, Jana.

Datum / Podpis studenta/ky

27. 7. 2021

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

KAROL LOVAŠ

28. 7. 2021

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO OBORU.